

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **A. G.**

skazanej za czyny z art. 193 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 września 2025 r.

zażalenia skazanej

na zarządzenie Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu
Okręgowego w Płocku

z dnia 18 lipca 2025 r., sygn. akt V WKK 19/25

o odmowie przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 6 maja 2025 r., sygn. akt V Ka 103/25,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**zmienić zaskarżone zarządzenie w ten sposób, że jako
podstawę prawną decyzji o odmowie przyjęcia osobistej
kasacji skazanej A. G. wskazać art. 530 § 2 k.p.k.**

**w zw. z art. 120 § 2 k.p.k., a w pozostałej części zarządzenie
utrzymać w mocy.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Mławie wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2024 r., sygn. akt II K 249/21, uznał m.in. A. G. za winną popełnienia czynu z art. 193 § 1 k.k., za który wymierzył jej karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając stawkę

dzienną na kwotę 10 zł. Przypisał oskarżonej także występki z art. 216 § 1 k.k. i na podstawie art. 216 § 3 k.k. odstąpił od wymierzenia jej kary za ten czyn. Wyrok zawiera też inne rozstrzygnięcia wynikające ze skazania.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej od tego wyroku przez m.in. obrońcę oskarżonej A. G., Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 6 maja 2025 r., sygn. akt V Ka 103/25, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Na wniosek aktualnie skazanej A. G. wyznaczono jej obrońcę z urzędu w celu ewentualnego sporządzenia kasacji lub wydania opinii o braku podstaw do jej wniesienia (k. 721 akt sprawy). Pismem z dnia 20 czerwca 2025 r. obrońca sformułował opinię prawną o braku podstaw do wniesienia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 6 maja 2025 r., sygn. akt V Ka 103/25 (k. 726-727). Wskazał, że nie znajduje uchybień z art. 439 k.p.k., a w sytuacji, gdy skazanej nie wymierzono kary bezwzględnego pozbawienia wolności, tylko któreś z nich mogłoby uzasadniać wniesienie kasacji. W wykonaniu zarządzenia Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 23 czerwca 2025 r. poinformowano skazaną o stanowisku obrońcy z jednoczesnym wskazaniem, iż stanowisko to nie stanowi podstawy prawnej do złożenia ponownego wniosku o wyznaczenie innego obrońcy z urzędu. Pouczono także skazaną, iż w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia może zostać wniesiona kasacja przez adwokata lub radcę prawnego ustanowionego przez skazaną.

Kasacja sporządzona przez podmiot fachowy nie wpłynęła do Sądu Okręgowego w Płocku, natomiast pismem datowanym 28 czerwca 2025 r. skazana A. G. wniosła sporządzoną i podpisaną przez siebie kasację, po czym zarządzeniem z dnia 7 lipca 2025 r. Przewodniczący Wydziału na podstawie art. 120 § 1 i 2 k.p.k. wezwał ją do uzupełnienia braku formalnego kasacji poprzez przedłożenie kasacji sporządzonej i podpisanej przez adwokata lub radcę prawnego w terminie 7 dni, pod rygorem odmowy przyjęcia kasacji. W wyznaczonym terminie skazana pismem datowanym 12 lipca 2025 r. wniosła zażalenie na to zarządzenie, domagając się jego uchylenia i wyznaczenia pełnomocnika z urzędu do sporządzenia kasacji, który cyt. „naprawi szkodę, niesłusznie skazanej”; wywodziła, że wcześniej wyznaczony obrońca nie dopełnił obowiązków, o czym zawiadomiła „Prezesa” (tj.

Dziekana) Okręgowej Rady Adwokackiej w P.. Pismo to potraktowano jako ponowny wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu.

Zarządzeniem z dnia 18 lipca 2025 r. Przewodniczący V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Płocku na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. odmówił przyjęcia osobistej kasacji skazanej A. G. „z uwagi na wniesienie jej przez osobę nieuprawnioną”. W uzasadnieniu stwierdził, że pomimo pouczenia, w tym o konsekwencjach nieuzupełnienia braku w wyznaczonym terminie, skazana nie przedłożyła kasacji sporządzonej przez adwokata lub radcę prawnego”, zatem „w niniejszej sprawie nie spełnione zostały warunki skutecznego wniesienia kasacji – została ona wniesiona osobiście przez skazaną, a więc przez osobę nieuprawnioną”. Odrębnym zarządzeniem datowanym również 18 lipca 2025 r. Przewodniczący Wydziału na podstawie art. 78 § 1a k.p.k., art. 84 § 3 k.p.k. i art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k. odmówił skazanej ponownego wyznaczenia adwokata lub radcy prawnego w celu sporządzenia kasacji.

Skazana A. G. , powołując się na art. 530 § 3 k.p.k., pismem z dnia 30 lipca 2025 r. wniosła zażalenie na zarządzenie odmawiające przyjęcia jej osobistej kasacji. Zarzuciła „rażącą obrazę art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. Naruszenie przepisów ww., które są w kognicji Prezesa Sądu, nie zaś Wydziału Karnego”. Nadto zarzuciła „obrazę art. 463 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k.” i „brak postanowienia do wniesionego zażalenia, z dn. 12 lipca 2025 r.”. Domagała się uchylenia zaskarżonego zarządzenia i zobowiązania Sądu do wyznaczenia pełnomocnika z urzędu „do sporządzenia, podpisania i reprezentowania niesłusznie skazanej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne tylko w tej części, gdy zarzuciło obrazę art. 429 § 1 k.p.k., jednak nie zmienia to faktu, że Przewodniczący Wydziału słusznie odmówił przyjęcia osobistej kasacji skazanej A. G. . Nieprawidłowość zarządzenia polega na uznaniu, że kasacja została wniesiona przez osobę nieuprawnioną i w związku z tym wskazaniu jako podstawy prawnej zarządzenia art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. (drugi z tych przepisów stanowi, że odmowa przyjęcia środka odwoławczego powinna nastąpić, jeżeli wniesiony został po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalny z mocy ustawy). Wszak art. 520 §

1 k.p.k. stwierdza, że do wniesienia kasacji uprawnione są strony, a nie ulega wątpliwości, że skazana A. G. była stroną w przedmiotowym postępowaniu i nie zmienia tego zawarty w art. 526 § 2 k.p.k. wymóg sporządzenia kasacji przez podmiot profesjonalny. Inaczej mówiąc, fakt, iż wyznaczony skazanej obrońca z urzędu sporządził opinię o braku podstaw do wniesienia kasacji nie powoduje, że oskarżona stała się osobą nieuprawnioną do wniesienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, bowiem uprawnienie to przysługuje stronie, a nie samoistnie jej obrońcy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2016 r., II KZ 47/16). W tym stanie rzeczy w zarządzeniu obok art. 530 § 2 k.p.k. należało powołać również wymieniony w tym przepisie art. 120 § 2 k.p.k., który mówi o bezskuteczności pisma, gdy jego brak nie zostanie uzupełniony w terminie. Sąd Najwyższy, orzekając jako sąd odwoławczy, zmienił zatem zaskarżone zarządzenie przez powołanie prawidłowej podstawy prawnej zawartej w nim decyzji o odmowie przyjęcia kasacji. Co do tej decyzji zarządzenie utrzymano w mocy, bowiem rzeczywiście osobista kasacja skazanej, złożona po zapoznaniu się przez nią z opinią obrońcy z urzędu o braku podstaw do wniesienia kasacji, nie mogła zostać przyjęta, skoro pomimo wytknięcia jej braku pisma, wezwaniu do usunięcia tego braku w określonym i pouczeniu o skutku nieuczynienia tego w terminie, skazana braku osobistej kasacji w określonym terminie nie usunęła. O obrazie art. 530 § 2 k.p.k., który w takim wypadku nakazuje odmówić przyjęcia kasacji, nie może więc być mowy.

Wobec tego, że autorka zażalenia kwestionowała uprawnienie Przewodniczącego Wydziału do wydania zaskarżonego zarządzenia utrzymując, iż powinien to uczynić Prezes Sądu, należy wyjaśnić, że w świetle art. 93 § 2 k.p.k. tam, gdzie Kodeks upoważnia prezesa sądu do wydawania zarządzenia, np. o odmowie przyjęcia środka zaskarżenia, decyzję tę mogą podjąć również przewodniczący wydziału, przewodniczący składu orzekającego albo upoważniony sędzia. Nie jest przy tym wymagane określenie w wydawanym zarządzeniu, że przewodniczący wydziału lub upoważniony sędzia działa z upoważnienia prezesa sądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2006 r., II KZ 2/06; z dnia 12 lutego 2025 r., V KZ 56/24). Jeżeli zaś skazana zaskarżyła zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji, to nie było warunków do podnoszenia, że nie zostało

rozpoznane jej zażalenie z 12 lipca 2025 r. Trzeba też podkreślić, że zażalenie to odnosiło się do zarządzenia wzywającego skazaną do uzupełnienia braku formalnego kasacji, które nie jest zaskarżalne. W takim razie, odczytując treść pisma (zażalenia) przez pryzmat art. 118 § 1 k.p.k., można było je potraktować jako kolejny wniosek skazanej o wyznaczeniu jej obrońcy z urzędu.

Przyjmując, że chociaż zażalenie nie przysługuje na zarządzenie o nieuwzględnieniu wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia kasacji (art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k.), jednak na zasadzie art. 447 § 4 w zw. z art. 528 § 2 k.p.k. w zażaleniu na zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji można podnieść zarzut dotyczący nieuwzględnienia wniosku o wyznaczenie przedstawiciela procesowego z urzędu (kolejnego), skontrolowano również decyzję podjętą co do tej kwestii. Brak jest podstaw do jej kwestionowania, bowiem zasadnie przyjęto, że „niezgodność stanowiska przedstawionego przez wyznaczonego obrońcę z urzędu z oczekiwaniami, bądź poglądami wnioskodawcy nie może być podstawą wyznaczenia kolejnego obrońcy. Sąd nie może wyznaczyć kolejnych obrońców z urzędu, aż do uzyskania przez wnioskodawcę oczekiwanego przez niego efektu” (k. 798). Przewodniczący Wydziału miał przy tym w polu widzenia, czy obrońca, który sporządził opinię prawną o braku podstaw do wniesienia kasacji, nie uchybił swoim obowiązkom i stwierdził, że „w niniejszej sprawie nie można stwierdzić, aby obrońca przedstawiając opinię o braku podstaw do wniesienia kasacji naruszył jakiegokolwiek obowiązki zawodowe. Do opinii obrońcy nie sposób bowiem było mieć jakichkolwiek zastrzeżeń” k. 797. Jest faktem, że w osobistej kasacji A. G. podniosła m.in. zarzut uchybienia z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. mającego zaistnieć z tego powodu, że w sprawie akt oskarżenia sporządził prokurator, który w przeszłości jako adwokat występował jako jej pełnomocnik z urzędu w kilku sprawach cywilnych i karnych, wobec czego „podlegał wyłączeniu się od tej sprawy”. Skarżąca najwyraźniej nie dostrzegła, że wymieniony przepis dotyczy składu sądu, a nie osoby oskarżyciela, poza tym celowe będzie wspomnieć, iż wskazana okoliczność nie skutkuje brakiem skargi uprawnionego oskarżyciela, co byłoby uchybieniem z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.t]